

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
7491 TRONDHEIM

Deres ref	Vår ref	Dato
	17/4221	21. desember 2017

Statsbudsjettet for 2018, kap. 260 - Tildelingsbrev for Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

På bakgrunn av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2018 sender Kunnskapsdepartementet med dette tildelingsbrev til institusjonen. Tildelingsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige styringsdokument og skal distribueres til alle medlemmer av institusjonens styre. Eventuelle endringer eller ytterligere tildelinger blir formidlet gjennom supplerende tildelingsbrev i løpet av 2018.

Departementet gjør oppmerksom på at tildelingsbrevet skal publiseres på institusjonens nettsider så snart det er mottatt, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.2.

Tildelingsbrevet for 2018 består av følgende deler:

1. Regjeringens prioriteringer og forventninger	2
2. Mål.....	9
3. Budsjett for 2018.....	16
4. Andre forutsetninger og krav.....	18
5. Rapportering og resultatoppfølging.....	21

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
872 417 842

Avdeling
Universitets- og
høyskoleavdelingen

Saksbehandler
Mai-Lin Hofsåy
22 24 77 43

1. Regjeringens prioriteringer og forventninger

1.1 Kvalitet, omstilling og nyskaping

Høyere utdanning og forskning er viktig for omstilling og velferd, økonomisk vekst og sosial utvikling for samfunnet og den enkelte. Universiteter og høyskoler har et stort ansvar. Stadig kvalitetsutvikling, samspill med andre aktører og gjennomføring av prioriteringer er sentralt.

Regjeringen har høye ambisjoner for videre utvikling av kvaliteten i norsk høyere utdanning og forskning. Arbeidet med å heve kvaliteten er nødvendig, ikke fordi tilstanden er dårlig, men fordi Norge skal håndtere store samfunnsutfordringer og endringer. Kunnskap er grunnlaget for den omstillingen Norge skal gjennom, og for å håndtere de store utfordringene verden står overfor, for eksempel miljøutfordringene. Kunnskap er også helt avgjørende for at flere mennesker kan klare seg av egen kraft, og at færre opplever å falle ut av samfunnet. Mer enn noen gang trenger vi innovative løsninger både i privat og offentlig sektor. Digitalisering og automatisering vil sette ekstra trykk på denne utviklingen. Det gir oss store og uante muligheter, men betinger at vi har kunnskapen og kompetansen til å utnytte dem.

Regjeringen har lagt frem flere meldinger og proposisjoner for Stortinget som skal bidra til å realisere ambisjonene om høyere kvalitet. Tre områder som vil ha særlig oppmerksomhet fremover er personalpolitikk, livslang læring og dimensjonering av studietilbud. Det første handler om å ivareta talentene våre bedre. Vi har flere utfordringer, og en av dem er at for mange faglig ansatte har midlertidige stillinger over lenger tid. Departementet har satt ned et ekspertutvalg som skal se på stillingsstrukturen i sektoren. Oppfølgingen av rapporten blir viktig. Det neste vi må gripe fatt i, er universiteter og høyskolars rolle i livslang læring. Det foregår betydelige endringer i arbeidslivet, og universiteter og høyskoler er underutnyttet som bidragsytere til etter- og videreutdanning. Den tredje problemstillingen er dimensjonering av studietilbud. Hovedregelen i dag er at universiteter og høyskoler selv har ansvar og myndighet til å tilpasse kapasiteten i studietilbud til etterspørselen innenfor de økonomiske rammene. I praksis ser vi imidlertid at det er svært krevende å foreta omprioriteringer. Vi må sammen finne noen mekanismer som gjør det mulig å sikre at studier med spesielt stor etterspørsel kan prioriteres.

Styrene ved universitetene og høyskolene har betydelig myndighet, handlingsrom og ansvar, og spiller en nøkkelrolle for at regjeringens politikk blir gjennomført. Regjeringen har forventninger til at institusjonene setter seg høye mål, gjør prioriteringer og bidrar til å gjennomføre endringer vedtatt av Stortinget. Regjeringen har mange krav og forventninger til sektoren, og det kan være krevende å skape de nødvendige endringene. Prosessen rundt de flerårige utviklingsavtalene som innføres for alle institusjonene fra 2019, er en arena for dialog mellom institusjonene og departementet om de enkelte institusjonenes ambisjoner, utfordringer og muligheter knyttet til kvalitetsutvikling, faglig profil og arbeidsdeling.

Struktur og kvalitet

Sektoren har de siste årene vært gjennom store endringer. Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet. Strukturreform i universitets- og høyskolesektoren* har ført til

sammenslåinger og færre og større institusjoner. Strukturendringene er et virkemiddel for å skape høyere kvalitet. Det gjenstår mye arbeid før målene med reformen er realisert. Det er viktig at institusjonene fortsetter arbeidet med å heve kvaliteten gjennom faglig konsolidering og gjennomgang av utdannings- og forskningsområdene. Det er høye forventninger til hva det nye institusjonslandskapet vil gi av faglige gevinster. Departementet vil følge opp gjennom styringsdialogen.

Kvalitet i utdanningen skapes i hovedsak lokalt. Tiltak og rammebetingelser fra myndighetene skal legge til rette for det arbeidet som må skje på den enkelte institusjon. I Meld. St. 16 (2016–2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning* er det formulert mange forventninger til institusjonenes arbeid. Sentralt er gjennomgang av studieprogrammene for å sikre helhet og sammenheng, økt bruk av fagfellevurderinger for å styrke kvalitetskulturen og utvikling av meritteringssystemer for utdanning for å bidra til at arbeidet med å utvikle god undervisning verdsettes. Alle universiteter og høyskoler skal utvikle meritteringssystemer for utdanning i løpet av 2019. De overordnede nasjonale rammene er at meritteringen skal være frivillig og søknadsbasert, og studentenes læring må ligge til grunn for utforming av systemene. Videre må den kollegiale læringskulturen tillegges vekt når kriteriene for merittering utarbeides, og status som merittert underviser bør tildeles etter en prosess med fagfellevurdering. Kunnskapsdepartementet vil fortsette å styrke de nasjonale tiltakene for å utvikle utdanningskvaliteten. Departementet vil bygge ut en nasjonal arena for kvalitet i høyere utdanning for å stimulere til kunnskap, kompetanse og innovativt arbeid. Videre skal rapporten fra arbeidsgruppen som har utredet forslag til krav til pedagogisk kompetanse følges opp, og langtidsplanen, Meld. St. 7 (2014–2015) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015–2024*, skal revideres i 2018.

Kunnskapsdepartementet har lagt frem en strategi for digitalisering av høyere utdanning og forskning, *Digitaliseringsstrategi for universitets- og høyskolesektoren 2017-2021*. Digitalisering og IKT er sentrale verktøy for å bidra til samspill, heve kvaliteten og relevansen i forskning og høyere utdanning og som tiltak for en mer effektiv og fremtidsrettet høyere utdannings- og forskningssektor. Ambisjonen er at vi klarer å utnytte de mulighetene teknologien gir. Vi forventer at alle høyskoler og universiteter løfter digitalisering opp på et strategisk nivå og utarbeider mål og forpliktende tiltak for digitalisering av utdanning og forskning, herunder digitalisering av læringsprosesser.

Humaniora

Meld. St. 25 (2016–2017) *Humaniora i Norge* tar utgangspunkt i at de humanistiske fagene bidrar til økt forståelse av historie, kultur, identitet, verdier og religion, og derfor står sentralt i møtet med vår tids store utfordringer. Universiteter og høyskoler bør legge til rette for mer utfordringsdrevet humanistisk forskning og utdanning med vekt på områdene integrering, migrasjon og konflikter, de store teknologiskiftene, samt klima, miljø og bærekraft. Institusjonene bør vurdere hvordan studieprogrammene samsvarer med behovene i arbeidslivet og kandidatenes karrieremuligheter. Videre er det viktig at relevante disiplinifaglige humanioramiljøer involveres i lærerutdanningene, og at humanioramiljøene

deltar mer aktivt i utviklingen av norsk skole, blant annet gjennom læreplanarbeid og utvikling av læremidler.

Rekruttering og karriere

Regjeringen legger vekt på at det skal være attraktivt å søke seg til universiteter og høyskoler, og at personalet stimuleres til faglig utvikling gjennom hele karrieren. Karriereveiledningen må styrkes, og det er viktig å legge til rette for utviklingsmuligheter gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid og utveksling. Det forventes at institusjonene reduserer bruken av midlertidige ansettelse og at ansettelsesprosessene er åpne og transparente. Doktorgradsutdanningen må innrettes og dimensjoneres for å ivareta hele samfunnets behov, blant annet gjennom oppfølging av satsingene på realfag og teknologi.

Bekjempelse av seksuell trakassering

Departementet viser til den siste tidens samfunnsdebatt knyttet til seksuell trakassering og kampanjen #metoo. Lovverket slår fast at studenter og ansatte skal ha et fullt forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø. Arbeidsmiljølovens generelle varslingsregler, herunder kravet om å utarbeide varslingsrutiner som ble lagt inn fra 1. juli 2017, er også viktige i denne sammenhengen. I universitets- og høyskolesektoren gjelder selvfølgelig disse reglene for alle ansatte, og vi forutsetter at det gjelder tilsvarende for studenter. Regelverket er således dekkende og tydelig. Derimot er det mye som tyder på at holdninger og kultur mange steder ikke sikrer lærings- og arbeidsmiljø fritt for seksuell trakassering og press. Dette er særlig viktig å ha oppmerksomhet på ved universiteter og høyskoler som naturlig preges av et skjevt maktforhold mellom for eksempel ansatte og studenter og mellom etablerte ansatte og ansatte som er i en tidlig fase i karrieren. Departementet vil understreke at tilliten til at sektoren forvalter sitt samfunnsansvar, er avhengig av at sektoren håndterer denne skjevheten i maktforhold på en god måte. Regjeringen legger til grunn at det skal være en nulltoleranse for seksuell trakassering. Departementet forventer at universitetene og høyskolene jobber aktivt for å hindre at trakassering skjer, at det er tydelige rapporteringskanaler for hendelser og at henvendelser om trakassering følges skikkelig opp. Departementet har merket seg at sektoren selv gjennom Universitets- og høyskolerådet (UHR) har understreket at det er viktig med samordning og kartlegging, forebygging, varsling, oppfølging og lederopplæring. Departementet ser positivt på at UHR vil lage en egen arbeidsgruppe for å jobbe med dette, og departementet imøteser resultater fra institusjonenes arbeid.

Åpen forskning

Åpen tilgang til forskningsresultater og tilgjengeliggjøring og deling av data er samfunnsøkonomisk lønnsomt og viktig for økt kvalitet i forskning og utdanning. Regjeringen har derfor vedtatt *Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler og Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata*. Universiteter og høyskoler har en avgjørende rolle i dette arbeidet. Institusjonene må følge opp og bidra til økt åpenhet i forskningen. Departementet oppfordrer derfor også til å vurdere signering av *The San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA)*.

Lærerutdanning

Lærerutdanning 2025, nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene, samler trådene fra pågående prosesser og fastsetter langsiktige mål for det videre arbeidet. Hovedbudskapet er tettere samarbeid mellom praksisfeltet og lærerutdanningene for felles og gjensidig utvikling. Utviklingen av partnerskap med barnehage- og skoleeiere om lærerutdanningsbarnehager og lærerutdanningskoler er et sentralt tiltak. Det er et krevende og langsiktig arbeid hvor det stilles store forventinger til institusjonene.

Helse- og sosialfagutdanningene

Regjeringen har iverksatt et nytt styringssystem for helse- og sosialfagutdanningene. Regjeringen vil med det nye styringssystemet gi utdanningene selv, tjenestene og sektormyndighetene økt innflytelse på det faglige innholdet. Som en del av det nye systemet utvikles nasjonale retningslinjer for hver enkelt av grunnutdanningene i helse- og sosialfag. Programgrupper opprettes for hvert av studieløpene, og institusjonene må legge til rette for faglig deltakelse i dette viktige arbeidet.

EU-samarbeid

Det er av stor betydning at norske utdannings- og forskningsmiljøer deltar aktivt i de virkemidler som er etablert i EU. Norge bidrar med store investeringer som skal fremme forskning og utdanning av høy kvalitet. Regjeringen har mål om økt deltakelse i Horisont 2020 og Erasmus+, jf. *Strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU, Horisont 2020 og ERA*. Institusjonene må spisse innsatsen og konsentrere seg om områder der de har gode forutsetninger for å lykkes. Å øke deltakelsen i ERC (European Research Council) er en særlig utfordring. Det er viktig å arbeide målrettet med å fremme internasjonal erfaring og selvstendighet tidlig i karrieren. Universitetene og høyskolene må holde seg oppdatert på og delta i dialogen om det nye rammeprogrammet for forskning og innovasjon.

Omorganisering

Regjeringen omorganiserer de sentraladministrative virksomhetene i kunnskapssektoren for å legge til rette for høyere kvalitet og en mer effektiv oppgaveløsning, samt for å lokalisere flere statlige arbeidsplasser utenfor Oslo. Kunnskapsdepartementet ønsker tydeligere arbeidsdeling og bedre samordning i sektoren. Virksomhetene er avhengige av både hverandre og andre aktører i og utenfor sektoren for å nå de overordnede målene for kunnskapssektoren. Vi forventer at alle virksomheter samarbeider for å nå de overordnede målene for kunnskapssektoren, og bidrar til hverandres måloppnåelse der det er mulig.

Kunnskapsdepartementets avdelingsstruktur skal i 2018 omorganiseres for å bedre departementets evne til å håndtere viktige sektorfaglige utfordringer. Som del av omorganiseringen har departementet identifisert strategiske innsatsområder som skal ha særlig oppmerksomhet i departementets arbeid fremover: kunnskapsgrunnlag for politikkkutforming og gjennomføring, digitalisering, styring og samordning. Departementets underliggende virksomheter har mye kompetanse på disse områdene. For å lykkes med våre mål og ambisjoner, er departementet avhengig av å kunne dra veksler på og samarbeide tett med våre underliggende virksomheter. Med ny organisering av departementet og de

sentraladministrative virksomhetene ønsker vi å styre kunnskapssektoren mer strategisk og helhetlig. Departementet ønsker at virksomhetene skal få en mer aktiv rolle i arbeidet med å utforme og gjennomføre utdannings- og forskningspolitikken.

1.2 Prioriteringer i statsbudsjettet for 2018

Over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett er det for 2018 vedtatt 50 mill. kroner i startbevilgning for ny bygning for livsvitenskap ved Universitetet i Oslo. For øvrig viser vi til *Orientering om statsbudsjettet 2018 for universitet og høyskolar* med oversikt over universitets- og høyskolebygg over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett.

Over Kunnskapsdepartementets budsjett er det over programkategori 07.60 Høyere utdanning følgende hovedprioriteringer for 2018:

- 100 mill. kroner i økning av basismidler for universitetene og høyskolene
- 50 mill. kroner til planlegging og første fase av prosjektering av en samlet fremtidig campus for NTNU.
- 27 mill. kroner i husleiemidler til nybygg ved Universitetet i Bergen, tidligere Kunst- og designhøgskolen i Bergen
- 46 mill. kroner til 590 nye studieplasser, herav 500 nye studieplasser i IKT fra 2018, og opptrapping av 500 studieplasser i IKT fra statsbudsjettet for 2017
- 23 mill. kroner til 56 nye rekrutteringsstillinger
- 20 mill. kroner til virkemidler i den nye nasjonale arenaen for kvalitet i høyere utdanning
- 20 mill. kroner til oppgradering av forskningsfartøyet Helmer Hansen, som del av opptrappingsplanen i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning
- 12 mill. kroner knyttet til åpen forskning, som del av opptrappingsplanen i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning
- 12 mill. kroner til medisinsk utstyr og inventar ved SEARCH ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
- 10 mill. kroner til desentralisert yrkesfaglærerutdanning, herav 30 studieplasser, fem rekrutteringsstillinger og utviklings- og utstyrsmidler
- 10 mill. kroner til Senter for entreprenørskap i grunnskolen ved Høgskolen i Innlandet/Østlandsforskning
- videreføring av satsingene på de femårige grunnskolelærerutdanningene fra 2017
- videreføring av nivået fra 2016 med tilsagn om tilskudd til 2 200 nye studentboliger
- videreføring av 145 mill. kroner til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåing
- videreføring av ordningen med 75 mill. kroner til oppgradering av bygg ved de statlige selvforvaltende institusjonene
- 66 mill. kroner til videreføring og opptrapping av studieplasser og videreføring av rekrutteringsstillinger for å følge opp revidert nasjonalbudsjett for 2017

Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen medfører reduserte bevilgninger til driftsutgifter tilsvarende 0,7 prosent i 2018.

For en mer utfyllende omtale av satsingene viser vi til Innst. 12 S (2017–2018) og Prop. 1 S (2017–2018) for Kunnskapsdepartementet.

1.3 Nasjonalt senter for realfagsrekruttering

Kunnskapsdepartementet viser til Prop. 1 S (2017-2018) og brev av 3. juli 2017. Departementet har kommet til at Nasjonalt senter for realfagsrekruttering (NSR) skal innlemmes i Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) fra 1. januar 2018. Tidligere mandat for NSR blir dermed ikke gjeldende fra dette tidspunktet.

Departementet forventer at NTNU bruker midlene til å samle, øke og spre kunnskap om tiltak som kan styrke rekrutteringen til de matematiske, naturvitenskapelige og teknologiske fagene (MNT-fagene) i høyere utdanning, både på kort og lang sikt. Det er særlig viktig å øke kvinneandelen til slike studier. Ungdom under utdanning er primærmålgruppen for arbeidet.

NTNU skal samarbeide tett med relevant arbeidsliv, utdanningsinstitusjoner og andre aktører i samfunnet for å styrke stillingen til MNT-fagene i samfunnet. Det er viktig å arbeide for å styrke kontakten mellom arbeidslivet og utdanningssektoren på både sentralt og regionalt nivå.

ENT3R har fått gode evalueringer og NTNU skal derfor opprettholde prosjektet. NTNU bør også videreføre de gode erfaringene med en nasjonal konferanse om MNT-fagene og prosjektet Rollemodell.no.

1.4 Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen

Kunnskapsdepartementet viser til beslutning om at ansvaret for Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen overføres til NTNU fra og med 1. januar 2018, jf. Prop. 1 S (2017-2018) og Meld. St. 21 (2016–2017) *Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen*. Tidligere mandater og avtaler mellom departementet og de nasjonale sentrene i grunnopplæringen er dermed ikke lenger gjeldende.

Departementet forventer at NTNU benytter de overførte midlene til å bidra til at barn, unge og voksne kan få en likeverdig og tilpasset opplæring av høy kvalitet i et inkluderende fellesskap. NTNU skal gjennom sin virksomhet bidra til økt kvalitet i matematikkopplæringen. Kompetanse i den grunnleggende ferdigheten regning skal styrkes. Midlene skal bidra til å utvikle ressurser og arbeidsmåter som legger til rette for økt motivasjon og interesse for matematikk, både i barnehagen og grunnopplæringen. Tiltak må være rettet mot alle barn og unge, også de som sliter med matematikk og de som har et stort læringspotensial.

NTNU skal videreføre arbeidet med forskningsformidling og praksisnær aktivitet og bistand basert på relevant forskning. Aktuelle målgrupper for arbeidet er lærerutdanningene, skole-

og barnehageeiere, ledere og ansatte i barnehager og skoler og PP-tjenesten. NTNU skal bidra til at barnehager og skoler får økt kompetanse til å tolke og operasjonalisere rammeplanen og læreplanverket. NTNU skal videre støtte andre institusjoner og særlig lærerutdanningene i deres arbeid med kompetanseutvikling i skolene og barnehagene. NTNU skal også ved behov være rådgiver for nasjonale utdanningsmyndigheter innenfor matematikk og den grunnleggende ferdigheten regning.

Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen har over tid hatt et mindreforbruk. NTNU skal benytte det akkumulerte mindreforbruket til oppgavene som er beskrevet i avsnittene over.

Avtale(r) om tilleggsoppdrag som er inngått mellom senteret og Utdanningsdirektoratet før NTNU formelt overtar ansvaret for senteret 01.01 2018, vil gjelde inntil videre. Dette gjelder følgende oppgaver:

- Oppfølging av oppdrag knyttet til strategien «Tett på realfag» - nasjonal strategi for realfag i barnehagen og grunnopplæringen (2015-2019) ut strategiperioden, herunder realfagskommuner og realfagsløyper

1.5 Nasjonalt senter for skriveopplæring og skriveforskning

Kunnskapsdepartementet viser til beslutning om at ansvaret for Nasjonalt senter for skriveopplæring og skriveforskning overføres til NTNU fra og med 1. januar 2018, jf. Prop. 1 S (2017-2018) og Meld. St. 21 (2016–2017) *Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen*.

Departementet forventer at NTNU benytter de overførte midlene til å bidra til at barn, unge og voksne kan få en likeverdig og tilpasset opplæring av høy kvalitet i et inkluderende fellesskap. NTNU skal bidra til å øke kvaliteten på skriveopplæringen og til økt kompetanse i skriving som grunnleggende ferdighet. Gjennom midlene skal NTNU bidra til skrivestimulering og skriveglede i barnehagen og grunnopplæringen.

NTNU skal videreføre arbeidet med forskningsformidling og praksisnær aktivitet og bistand basert på relevant forskning. Aktuelle målgrupper for arbeidet er lærerutdanningene, skole- og barnehageeiere, ledere og ansatte i barnehager og skoler og PP-tjenesten. NTNU skal bidra til at barnehager og skoler får økt kompetanse til å tolke og operasjonalisere rammeplanen og læreplanverket. NTNU skal videre støtte andre institusjoner og særlig lærerutdanningene i deres arbeid med kompetanseutvikling i skolene og barnehagene. NTNU skal også ved behov være rådgiver for nasjonale utdanningsmyndigheter innenfor skriveopplæring.

Nasjonalt senter for skriveopplæring og skriveforskning har over tid hatt et mindreforbruk. NTNU skal benytte det akkumulerte mindreforbruket til oppgavene som er beskrevet i avsnittene ovenfor.

Avtale(r) om tilleggsoppdrag som er inngått mellom senteret og Utdanningsdirektoratet før NTNU formelt overtar ansvaret for senteret 01.01 2018, vil gjelde inntil videre. Dette gjelder følgende oppgaver:

- Oppfølging av strategien Språkløyper, nasjonal strategi for språk, lesing og skriving 2015-2019, ut strategiperioden

2. Mål

2.1 Om målstrukturen

Departementet har fastsatt overordnede og langsiktige mål for høyere utdanning og forskning. Statlige universiteter og høyskoler skal selv fastsette egne virksomhetsmål og relevante styringsparametere som gjenspeiler institusjonens profil og utviklingsstrategi. Virksomhetsmålene skal bidra til å nå de overordnede målene, jf. Prop. 1 S (2017–2018):

1. *Høy kvalitet i utdanning og forskning*
For å møte utfordringene samfunnet står overfor, må høyere utdanning og forskning ha høy kvalitet. Regjeringen vil at alle utdannings- og forskningsmiljø i Norge skal ha høy kvalitet, og at flere skal hevde seg internasjonalt.
2. *Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling*
Regjeringen vil at Norge skal være et av de mest innovative landene i Europa. Grunnlaget for fremtidig verdiskaping og velferd i Norge er å realisere kunnskapssamfunnet. Norge trenger utdanning, forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, kunnskapsdeling og kandidater som bidrar til nødvendig omstilling, innovasjon og verdiskaping i offentlig og privat sektor.
3. *God tilgang til utdanning*
Regjeringen vil at alle skal ha tilgang til høyere utdanning, og at det skal være mulig for alle å ta høyere utdanning, uavhengig av kjønn, etnisk, sosial, geografisk og økonomisk bakgrunn. Livslang læring er viktig for å legge til rette for nødvendig omstilling og fornying for den enkelte og for samfunns- og arbeidsliv.
4. *Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem*
Regjeringen vil at universitets- og høyskolesektoren skal være en differensiert sektor med høy kvalitet og som møter behovene på ulike områder i samfunnet og som kan hevde seg internasjonalt. Det vil fortsatt være behov for samarbeid, arbeidsdeling og faglig konsentrasjon i universitets- og høyskolesektoren etter at strukturreformen er gjennomført. Dette er et tværgående mål som skal bidra til best mulig måloppnåelse på de tre første målene.

Departementet har fastsatt nasjonale styringsparametre på resultatområder som har særlig oppmerksomhet i styringen av sektoren. Departementet forventer at institusjonen vurderer egne resultater og ambisjoner på de nasjonale styringsparametrene. Se nærmere omtale av

de overordnede målene og de nasjonale styringsparameterne i *Orientering om statsbudsjettet 2018 for universitet og høyskolar*.

Mål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning	Mål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling	Mål 3: God tilgang til utdanning
<ul style="list-style-type: none"> • andel bachelorkandidater som gjennomfører på normert tid • andel mastergradskandidater som gjennomfører på normert tid • andel ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år • skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten • faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter • antall publikasjonspoeng per faglig årsverk • verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk • andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totalt antall studenter 	<ul style="list-style-type: none"> • andel mastergradskandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning • bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk • andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk • andel forskningsinnsats i MNT-fag 	<ul style="list-style-type: none"> • kandidattall på helse- og lærerutdanningene¹
Mål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem		
<ul style="list-style-type: none"> • antall studiepoeng per faglig årsverk² • andel kvinner i dosent- og professorstillinger • andel midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstillinger 		

¹ Kandidatmåltall fremgår av *Orientering om statsbudsjettet 2018 for universitet og høyskolar*.

² Sammen med de andre styringsparametrene under mål 1 og 2 gir denne styringsparameteren indikasjoner på utviklingen i effektiviteten ved den enkelte institusjonen.

- andel av samlingene og objektene ved universitetsmuseene som er tilstrekkelig sikret og bevart

Se Database for statistikk om høgre utdannings (DBH) nettside for dataspesifikasjon.

2.2 Om utviklingsavtaler

Departementet innfører gradvis en ordning med flerårige utviklingsavtaler mellom departementet og den enkelte av de statlige institusjonene, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Utviklingsavtalene skal bidra til å nå målene om høy kvalitet, tydeligere institusjonsprofiler og bedre arbeidsdeling.

I 2017 er det etablert en prøveordning med fem institusjoner: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Universitetet i Oslo, Universitetet i Stavanger, Høgskolen i Sørøst-Norge og Høgskolen i Østfold. Ordningen blir utvidet med ytterligere fem institusjoner i 2018: Nord universitet, Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet, Høgskulen på Vestlandet, Universitetet i Bergen og Høgskolen i Innlandet. Foreløpig er det ikke knyttet økonomiske virkemidler til avtalene.

Innholdet i avtalen skal i hovedsak utarbeides etter initiativ fra institusjonen, men departementet kan også ta initiativ til at enkelte forhold blir drøftet. En forutsetning for utviklingsavtalen er at departementet og institusjonen er enige om innholdet. Departementet tar sikte på at avtalen skal vare i tre-fire år, og at vurderingen av måloppnåelsen vil skje gjennom kvalitative og kvantitative måleparametre, som institusjonen og departementet er blitt enige om som del av avtalen. Målene i utviklingsavtalen må være operasjonaliserbare og etterprøvbare og skal være en integrert del av eller samordnet med målstrukturen til institusjonen. Avtalen inngår i tildelingsbrevet.

Utviklingsavtalen skal bidra til den faglige utviklingen ved institusjonen og være til støtte for styret. Avtalen rokker ikke ved det ansvaret styret har for planer, strategier og forvaltning. Avtalen skal tjene som instrument for å løfte saker eller områder der styret og ledelsen ser behov for særskilt oppmerksomhet og trykk på gjennomføring. Utviklingsavtalen skal også være et virkemiddel for nasjonal koordinering på frivillig basis.

Prøveordningen legger grunnlaget for at utviklingsavtaler skal bli en fast del av styringsdialogen for alle de statlige institusjonene. Departementet tar sikte på at alle statlige universiteter og høyskoler skal ha utviklingsavtaler fra 2019, og at alle institusjonene på sikt skal ha samme avtaleperiode. Departementet mener at et system med utviklingsavtaler der avtalene starter og slutter samtidig, vil være viktig for å nå målet om bedre arbeidsdeling.

Departementet vil i dialog med sektoren vurdere behovet for forenkling av målstrukturen for universiteter og høyskoler, for å sikre at utviklingsavtalene spiller godt sammen med denne og ikke fører til mer byråkrati, men heller bidrar til å effektivisere og forbedre styringen.

I Prop. 1 S (2016–2017) for Kunnskapsdepartementet ble det varslet at departementet tar sikte på å legge fram forslag til hvordan økonomiske virkemidler kan kobles til avtalene. Institusjonene har spilt inn synspunkter om ulike modeller for finansiering. Regjeringen holder fast ved at det skal knyttes økonomiske virkemidler til utviklingsavtalene og tar sikte på at finansiering av avtalene kan implementeres i 2019, når alle institusjonene har utviklingsavtaler. På bakgrunn av innspillene fra sektoren vil departementet legge frem forslag til finansieringsmodell for utviklingsavtaler i Prop. 1 S (2018–2019) for Kunnskapsdepartementet.

2.3 Utviklingsavtale med Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) ble av Kunnskapsdepartementet spurt om å delta som pilotinstitusjon i arbeidet med utvikling av flerårige utviklingsavtaler mellom departementet og den enkelte institusjonen.

Intensjonen med avtalen er å styrke institusjonens strategiske utvikling innenfor de overordnede rammene for sektoren. Avtalen inneholder mål på prioriterte utviklingsområder som skal bidra til å tydeliggjøre institusjonens profil og på sikt gi bedre arbeidsdeling i sektoren.

Innholdet i avtalen er utarbeidet gjennom en prosess i 2016 med innspill fra NTNU og i dialog med departementet blant annet i fellesmøte for pilotinstitusjonene og i etatsstyringsmøtet.

For NTNU har det vært viktig at målene i utviklingsavtalen inngår som en del av den ordinære målstrukturen, og målene er sidestilt med øvrige virksomhetsmål. En mer utdypende beskrivelse av målene og den helhetlige målstrukturen finnes omtalt i saker behandlet av NTNUs styre i oktober og desember 2016.

Målene i utviklingsavtalen skal realiseres innen våren 2020. Endelig rapport om måloppnåelse skal inngå i NTNUs *Årsrapport 2019–2020*.

I 2018 vil det ikke være midler knyttet til utviklingsavtalen. Målene i avtalen skal kunne realiseres innenfor eksisterende finansielle ressurser. Dersom økonomiske virkemidler knyttes til i avtaleperioden, tar departementet initiativ til dialog om eventuell justering av avtalen slik at den tilpasses nye forutsetninger.

Institusjonen skal omtale status for oppfølging av utviklingsavtalen i årsrapporten hvert år. Her skal det fremgå hva som er status på måleparametre/milepæler sammenlignet med utgangspunktet for avtalen.

Første dialog om utviklingsavtalen er etatsstyringsmøtet våren 2018. Denne dialogen kan også gi muligheter for justeringer i avtalen.

Utviklingsmål for NTNU

Avtalen inneholder fem utviklingsmål. Fellesnevner for målene er at de er viktige for å realisere gevinstene av fusjonen mellom NTNU og Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Gjøvik og Høgskolen i Ålesund, samt at de innebærer aktiviteter som er vesentlige i arbeidet med faglig integrasjon. For øvrig er det mål som bidrar til å tydeliggjøre NTNUs profil og posisjon i sektoren, og som det vil kreve mye arbeid av NTNU over flere år for å nå. Det er dessuten områder hvor ekstra støtte og påtrykk fra departementet vil være en fordel for å realisere målene.

1. NTNU skal heve kvaliteten i studieporteføljen gjennom samordning og effektivisering.

Ett av fusjonens hovedmål er at den skal bidra til at NTNUs utdanning holder høy internasjonal kvalitet, faglig og pedagogisk, og til at NTNUs studietilbud er ettertraktede utdanningsvalg i Norge. For å hente ut de forventede gevinstene av fusjonen er det behov for å ha spesiell oppmerksomhet på strategisk arbeid med studieporteføljen de nærmeste årene. En sentral del av dette er også å se NTNUs samlede studietilbud i et nasjonalt perspektiv. I avtaleperioden vil NTNU arbeide med samordning og sammenslåing av studieprogram. NTNU skal definere en kvalitetsstandard for studieporteføljen gjennom å utvikle og få vedtatt en politikk for studieporteføljeutviklingen ved NTNU. Styrket studieprogramledelse er et vesentlig satsingsområde der flere tiltak skal sikre gjennomføringsevnen. Lærer- og lektorutdanningene skal følges spesielt.

Vurdering av måloppnåelse

Måloppnåelsen vurderes på gjennomføring av konkrete aktiviteter, samt måling på nøkkeltall:

- *Effektivisering og samordning* måles ved antall samordnede og sammenslåtte studieprogram.
- *Kvaliteten i porteføljen* ved utgangen av avtaleperioden skal vurderes opp mot kvalitetskravene definert i politikken.
- *Styrket studieprogramledelse*; Målet er at alle studieprogram har studieprogramleder og studieprogramråd i henhold til mandat. For øvrig vurderes måloppnåelse i forhold til om planlagte tiltak er gjennomført.
- *Lærer og lektorutdanningene* følges spesielt gjennom to indikatorer: Gjennomsnittlig karakterpoeng ved opptak og gjennomføring (i avtaleperioden). I tillegg vil NTNU følge med på antall FoU-prosjekter knyttet til universitetsskolene.

2. NTNU skal styrke den pedagogiske kompetansen og utvikle et system for pedagogisk merittering.

NTNU har ambisjon om en markert styrking av undervisningskvaliteten og har satt i verk flere tiltak for å nå dette målet, herunder styrking av den pedagogiske kompetansen. For å lykkes med dette vil NTNU arbeide langs to akser: NTNU vil styrke den pedagogiske kompetansen generelt, både for studenter som bidrar i undervisningen og ansatte i ulike stillingsgrupper. Samtidig vil NTNU utvikle et system for pedagogisk merittering. Dette arbeidet er startet i samarbeid med UiT Norges arktiske universitet, med et langsiktig mål om at dette utvikles til et nasjonalt system.

Vurdering av måloppnåelse

Måloppnåelsen vurderes på gjennomføring av konkrete aktiviteter, samt måling på nøkkeltall:

- Utvikle læringsutbyttebeskrivelse for pedagogisk basiskompetanse og utvikle tilbud basert på denne læringsutbyttebeskrivelsen
- Økning i antall læringsassistenter hvert år.
- Antall ansatte med tildelt status som «merittert underviser»
- Antall/andel fagmiljø med meritterte undervisere

3. NTNU skal planlegge en fremtidsrettet, samlet campus som kan bli modell for fremtidige offentlige utbygginger i Norge.

Campusutvikling handler ikke først og fremst om å bygge, men om hvordan utviklingen av fysisk infrastruktur legger til rette for at NTNU kan løse sitt samfunnsoppdrag og bidra til omstillingen som Norge står overfor. NTNU skal både utvikle og bruke fremtidsrettet kunnskap på egne campus i alle tre byer. Utviklings-målet handler om å få en god start på campusutviklingsprosjektet, med rom for en nyskapende planprosess med piloter, eksperimentering og følgeforskning. NTNU vil stimulere fagmiljøene til å bruke campusrelaterte problemstillinger som case i undervisningen, og ønsker forskning på ulike sider av campusprosjektet.

Vurdering av måloppnåelse:

Måloppnåelsen vurderes på gjennomføring av konkrete aktiviteter knyttet til leveranser på fire punkter:

- *Faglig integrasjon:* NTNU skal arbeide med campusutvikling samtidig som det gjennomføres en stor fusjon. Dette innebærer at relokalisering og tilpasning som følge av fusjon og reorganisering må ses i sammenheng med den overordnede masterplanen for campus. NTNUs ambisjon er at campusutvikling skal bidra til raskere og bedre gjennomføring av fusjonsprosessen.
- *Antall pilotprosjekter:* NTNU er allerede i gang med å teste ut ulike løsninger for infrastruktur tilpasset eksempelvis innovativ utdanning og nyskappingsaktiviteter, og vil gjøre forsøk med bærekraftige, produktive bygninger. NTNU har som mål å gjennomføre 6 piloter i 3-årsperioden.
- *Antall igangsatte forskningsprosjekter:* Kvalitativ vurdering av antall prosjekter, størrelsen på dem og faglig spredning.
- *Arbeidsplasskonsepter:* NTNU skal levere beskrivelser av arbeidsplasskonsepter for ulike oppgaver og aktører på campus som sikrer at NTNU utvikler bygg som har gode arbeidsplasser godt tilpasset aktivitetene som skal gjennomføres der, samtidig som arealene er nyskapende, effektive og bærekraftige.

4. NTNU skal synliggjøre og øke nyskappingsaktiviteten med utspring fra klynger og sentre.

Høy nyskappingsaktivitet er ett av NTNUs særtrekk, og NTNU vil arbeide for å videreutvikle sin posisjon i sektoren og bidra til å etablere standarder. NTNU antar det er et uforløst potensial for økt nyskappingsaktivitet, og ønsker økt innsikt i hvordan nyskappingsaktiviteten

foregår i sentre og klynger, samt bedre forståelse for hvordan egenutviklet kunnskap tas i bruk. Gjennom økt innsikt i hvordan en kan måle og dokumentere sammenhengen mellom forskning og innovasjon, kan man også utvikle gode belønningssystemer og virkemidler, samt identifisere nye muligheter og iverksette nye tiltak for på sikt å øke nyskappingsaktiviteten i hele fagbredden.

Vurdering av måloppnåelse:

Måloppnåelsen vurderes gjennom gjennomføring av konkrete aktiviteter, samt måling på nøkkeltall:

- NTNU skal etablere et nytt kunnskapsgrunnlag, som også inneholder forslag til tiltak og virkemidler for økt nyskappingsaktivitet
- NTNU skal utvikle et helhetlig indikatorsett for måling og synliggjøring av nyskappingsaktiviteten
- NTNU skal gjennomføre 2-4 pilotprosjekter for bedre integrasjon av innovasjonskompetanse i ph.d.-utdanningen
- Økning i andel avlagte bachelor- og masteroppgaver i samarbeid med eksterne eller som en del av forskningsprosjekter ved NTNU (*Merk: Denne forutsetter et par nye felter i FS*)
- Forbedrede resultater fra NTNU Technology Transfer (TTO): ideer, patenter, lisenser, bedriftsetableringer etc.
- Økning i omsetning fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) fra andre finansieringskilder enn Forskningsrådet og EU

5. NTNU skal heve kvaliteten i forskningen og utvikle flere fagmiljøer på høyt internasjonalt nivå.

Med fusjonen har NTNU fått en mer sammensatt organisasjon, med ulike forskningstradisjoner og kulturer. NTNU har som mål å ha flere fagmiljøer som hevder seg i verdenstoppen og forskning som setter tydelige spor etter seg. I utviklingsavtalen fokuserer NTNU på to satsingsområder som henger nøye sammen, nemlig Horisont 2020 og vitenskapelig publisering. For å realisere ambisjonene er det helt nødvendig å delta og bidra i internasjonalt forskningssamarbeid, Horisont 2020 spesielt. En forutsetning for å lykkes er at NTNU har internasjonalt orienterte fagmiljøer og forskere med sterke vitenskapelige CV-er. Derfor vektlegges arbeid med vitenskapelig publisering med høy kvalitet og internasjonalt gjennomslag.

Vurdering av måloppnåelse:

Måloppnåelsen vurderes gjennom analyser av nøkkeltall:

Horisont 2020, økning i:

- Akkumulert omsetning i perioden
- Antall prosjektsøknader/år
- Andel prosjektsøknader over terskelverdi
- Antall ERC-søknader til fase 2
- Antall ERC-stipender
- Antall prosjekter fordelt på programmer

Vitenskapelig publisering, økning i:

- Andel publiseringspoeng på nivå 2
- Andel internasjonal sampublisering
- Andel publikasjoner i de 10 % mest siterte kanaler
- Andel publikasjoner med åpen tilgang

3. Budsjett for 2018

Stortinget har vedtatt statsbudsjettet for 2018, jf. Innst. 12 S (2017–2018) og Prop. 1 S (2017–2018). Vi ber institusjonen merke seg føringene og forventningene som er gitt av komiteen i innstillingen.

3.1 Budsjettvedtak kap. 260 post 50

Stortinget har bevilget totalt 34,4 mrd. kroner over kap. 260 post 50 i 2018 til universiteter og statlige høyskoler.

Kunnskapsdepartementet tildeler med dette **6 487 014 000 kroner** til Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

Tabellen nedenfor viser saldert budsjett for 2017, endringene i budsjettammen fra 2017 til 2018 og saldert budsjett for 2018.

Tabell 1	Beløp (i kroner)
Saldert budsjett for 2017, jf. Innst. 12 S (2016–2017)	6 105 587 815
Konsekvensjustering	12 983 000
Justering for pris- og lønnsøkning	165 201 185
Nye studieplasser og opptrapping av 500 IKT-studieplasser	7 650 000
Andre budsjettendringer	109 114 000
Resultatbasert uttelling åpen budsjettamme	89 022 000
Resultatbasert uttelling lukket budsjettamme	-2 544 000
Saldert budsjett for 2018, jf. Innst. 12 S (2017–2018)	6 487 014 000

For en forklaring av de enkelte endringene vises det til *Orientering om statsbudsjettet 2018 for universitet og høyskoler*.

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) tildeles 50 mill. kroner til planlegging og første fase av prosjektering av Campus NTNU. Av disse midlene er 30 mill. kroner nye i 2018. Forutsatt at regjeringen tar beslutning om konseptvalg i 2018, skal disse midlene blant annet benyttes til utførelse av grunnlaget for beslutning om oppstart forprosjekt (OFP), i tråd med Veileder fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet av 2017, *Styring av store statlige byggeprosjekter i tidligfase*. Kunnskapsdepartementet tar sikte på at Statsbygg får i oppdrag å utarbeide en OFP-rapport. Arbeidet skal gjennomføres i samarbeid med NTNU.

Stortinget vedtok i 2017 midler til arkivutdanning knyttet til Helsearkivet på Tynset, som ligger under NTNU, jf. Innst. 401 S (2016–2017) og Prop. 129 S (2016–2017). For å følge opp dette har Stortinget for 2018 vedtatt 2,1 mill. kroner, som legges inn i rammebevilgningen til

NTNU, jf. Innst. 12 S (2017–2018) og Prop. 1 S (2017–2018). Bevilgningen skal dekke administrasjon og tilrettelegging og skal fordeles mellom NTNU og Tynset studie- og høyskolesenter med henholdsvis 60 pst. til universitetet og 40 pst. til høyskolesenteret. Dette skal sikre den videre planleggingen og igangsetting av desentraliserte arkivstudier på Tynset i henhold til planen.

Departementet kommer i supplerende tildelingsbrev tilbake til tildeling av midler for å stimulere til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåinger, samt midler til oppgradering av bygg for selvforvaltende institusjoner.

3.2 Budsjettvedtak kap. 281 post 01

Stortinget har bevilget totalt 351,7 mill. kroner over kap. 281 post 01 i 2018 til felles tiltak for universiteter og høyskoler.

Midlene som står oppført i tabellen nedenfor, tildeles med dette Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

Tabell 2 Midler over kap. 281 post 01

<u>Tiltak</u>	<u>Beløp (i kroner)</u>
Universell utforming	800 000
Utvikling og drift av partnerskap i grunnskolelærerutdanningene	4 957 000
Rekrutteringsstillinger	3 699 000
Sum tildeling over kap. 281 post 01	9 456 000

Universell utforming

Midlene tildeles Universell for å styrke arbeidet med universell tilrettelegging og bidra til implementering av handlingsplan for universell utforming.

Utvikling og drift av partnerskap i grunnskolelærerutdanningene

I 2017 tildelte departementet midler til utvikling og drift av partnerskap i grunnskolelærerutdanning, med sikte på å styrke praksisopplæring og FoU-samarbeid gjennom lærerutdanningskoler. Midlene videreføres i 2018 og skal brukes i tråd med det som er fastsatt i supplerende tildelingsbrev av 26. juni 2017.

Rekrutteringsstillinger

Midlene skal brukes til ni rekrutteringsstillinger, hvorav minst fem skal brukes innenfor IKT med vekt på IKT-sikkerhet (herunder kryptologi). Departementet forventer at antallet rekrutteringsstillinger institusjonen har innenfor IKT samlet sett, øker tilsvarende antallet nye rekrutteringsstillinger. Stillingene får en tredjedel budsjettvirkning i 2018 og hel budsjettvirkning fra og med 2019. Departementet tar sikte på å legge midlene til disse rekrutteringsstillingene inn i budsjetttrammen til universitetet på kap. 260 post 50 i statsbudsjettet for 2019.

De tildelte midlene kan kreves helt eller delvis tilbakebetalt dersom de ikke benyttes i samsvar med forutsetningene.

3.3 Budsjettvedtak kap. 281 post 45

Stortinget har bevilget totalt 11,4 mill. kroner over kap. 281 post 45 i 2018 til investeringer i utstyr og vedlikehold i universitets- og høyskolesektoren.

3.4 Fullmakter

Stortinget har gitt de statlige universitetene og høyskolene særskilte fullmakter som fornyes for ett år av gangen i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet. I tillegg har departementet delegert en rekke administrative fullmakter til institusjonene. En fullstendig oversikt over delegerte fullmakter finnes vedlagt.

Vi gjør oppmerksom på at fullmakten til å inngå forlik eller innrømme ansvar i saker om erstatning, er økt fra 250 000 kroner til 300 000 kroner.

4. Andre forutsetninger og krav

4.1 Arbeidslivskriminalitet

Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. Institusjonen skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler. Institusjonen skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet. Vi ber virksomheten gjøre seg kjent med [rundskriv H-8/17](#).

4.2 Samfunnssikkerhet og beredskap

[Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren](#) skal ligge til grunn for institusjonens arbeid på dette feltet. Institusjonen skal utføre virksomhetstilpassede risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) minimum annet hvert år, ha oppdaterte krise- og beredskapsplaner og gjennomføre årlige kriseøvelser.

Disse kravene til samfunnssikkerhet og beredskap omfatter også informasjonssikkerhetsarbeidet. Institusjonen skal påse at informasjonssikkerhetsarbeidet er i samsvar med [eForvaltningsforskriften](#). Se også UNINETTs [Veileder i ledelsessystem for informasjonssikkerhet i UH-sektoren](#), Nasjonal sikkerhetsmyndighets [tiltak mot dataangrep](#) og Utdanningsdirektoratet og Politidirektoratets [Veiledning i beredskapsplanlegging](#).

Med utgangspunkt i tidligere årsrapportering fra universiteter og statlige høyskoler og en generell risikovurdering, har departementet særskilt oppmerksomhet om informasjonssikkerhet³. Det forventes at styret tillegger dette arbeidet samme viktighet. Departementet fastsatte i 2017 [Digitaliseringsstrategi for universitets og høyskolesektoren](#) hvor det forventes at kunnskapsvirksomhetene i sektoren har en egen strategisk interesse i å løfte informasjonssikkerheten høyere enn de nasjonale minstekravene.

Institusjonen har ansvaret for å tilrettelegge for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap ved virksomheter institusjonen har ansvar for, herunder overfor eventuelle institutter i utlandet. Institusjonen bør vurdere tilrettelegging av arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap overfor aksjeselskaper hvor institusjonen har over 50 prosent eierskap.

Institusjonen skal i *Årsrapport (2018–2019)* rapportere på følgende:

1. Er det gjennomført/revidert en ROS-analyse i 2017 eller 2018, og er den fulgt opp gjennom dokumenterte tiltak?
2. Er det gjennomført og evaluert en kriseøvelse i 2018, og er den fulgt opp gjennom dokumenterte tiltak?
3. Beskriv kort (0,5 - 1 side) institusjonens ledelsessystem for informasjonssikkerhet. I tillegg skal følgende spørsmål besvares:
 - a. Er ledelsens gjennomgang gjennomført og dokumentert? Vurderes og iverksettes forbedringstiltak etter ledelsens gjennomgang?
 - b. Har ledelsen vurdert revisjon av ledelsessystemet som intern eller ekstern revisjon?

Dersom spørsmål 1 og/eller 2 besvares med "nei", må institusjonen opplyse om hvorfor tiltaket ikke er gjennomført, og presentere en forpliktende plan for når og hvordan tiltaket skal gjennomføres.

4.3 Lærlinger

Regjeringen og partene i arbeidslivet har inngått en samfunnskontrakt for flere læreplasser for perioden 2016–20. Målet med kontrakten er å sørge for at alle kvalifiserte elever som ønsker det, skal få tilbud om læreplass. Se mer informasjon på nettsiden www.udir.no.

Institusjonen skal ha lærlinger tilknyttet seg, og minst like mange i 2018 som i 2017. Antallet lærlinger skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse. Institusjonen skal også hvert år vurdere om antall lærlinger kan økes, og om det er mulig å tilby opplæring i nye lærefag. Alle statlige virksomheter skal knytte seg til opplæringskontoret OK Stat eller et annet opplæringskontor.

³ Se blant annet Riksrevisjonens omtale av svakheter ved informasjonssikkerhet i statlige virksomheter i [Dokument 1 \(2017-2018\) Riksrevisjonens rapport om den årlige revisjon og kontroll for budsjettåret 2016](#), NSMs omtale av overordnet risikobilde i [Risiko 2017 – risiko og sårbarheter i en ny tid](#) og forskningsrapporten [Styring av informasjonssikkerheten i universiteter og høyskoler](#)

I *Årsrapport (2018–2019)* skal institusjonen rapportere antall lærlinger per år i perioden 2014–18 og om det er vurdert å øke antallet lærlinger og innenfor hvilke fag, samt orientere om hvilket opplæringskontor virksomheten er tilknyttet. Virksomheter som ikke har oppfylt kravene, må redegjøre for årsaken til det og hva de har gjort for å oppfylle kravene.

4.4 Bygg og infrastruktur

Bygg og infrastruktur er viktige strategiske virkemidler for høyere kvalitet i utdanning og forskning. Styret har ansvar for å sikre arealeffektive, miljøvennlige og fremtidsrettede løsninger som legger til rette for moderne arbeids- og læringsformer. Institusjonene skal ha campusplaner som legger grunnlag for prioritering av byggebehov. Før nye byggeprosjekter foreslås må institusjonene vurdere om behovene kan dekket innenfor eksisterende bygningsmasse.

Kunnskapsdepartementet forutsetter at nye private leiekontrakter inneholder klausul om fremleie. Klausul om oppsigelse skal vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Departementet har satt samfunns- og effektmål for større bygge- og rehabiliteringsprosjekter i sektoren. Institusjonene må ta hensyn til disse målene i styringen av og planene for virksomheten.

Selvforvaltende institusjoner skal ha langtidsplaner for verdibevarende vedlikehold og oppgraderinger med tilhørende årlige budsjettavsetninger.

Selvforvaltende institusjoner skal utarbeide forvaltningsplaner for bygninger og anlegg i verneklasse 1 og 2.

De selvforvaltende universitetene skal ha innført ny felles internhusleieordning fra 1. januar 2018.

4.5 Anskaffelser

Riksrevisjonen har gjennom mange år påpekt feil og mangler i etterlevelsen av anskaffelsesregelverket i universitets- og høyskolesektoren. I 2016 gjennomførte Riksrevisjonen en etterlevelsesrevisjon av anskaffelsesvirksomheten ved fire universiteter. Selv om revisjonen viste at universitetene har rammeverk for styring og gjennomføring av anskaffelsesvirksomheten på alle nivåer, avdekket undersøkelsen at det fortsatt er svakheter knyttet til etterlevelsen av eget rammeverk, interne regler og rutiner. Revisjon av enkeltinstitusjoner har også vist at det blant annet fortsatt foregår ulovlige direkte anskaffelser uten kunngjøring og konkurranse, at det foretas kjøp på utløpte avtaler og at konkurransegrunnlag ikke er dokumentert.

Departementet forutsetter at institusjonene i egen regi eller gjennom anskaffelser eller samarbeid med andre institusjoner, sørger for kapasitet og kompetanse til å gjennomføre

den administrative forvaltningen med tilstrekkelig kvalitet. Departementet ber virksomhetene vurdere hvordan anskaffelsesområdet følges opp internt, om virksomheten har tilstrekkelig kapasitet til å utøve intern kontroll av innkjøp, hvordan internkontrollen fungerer, om det har vært forbedringer i organiseringen og oppfølgingen de senere årene.

4.6 Samordning mellom universiteter og helseforetak

Arbeidsgruppen som på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet skrev rapporten *Samordnet praksis for budsjettering og regnskapsføring av forsknings- og utviklingsprosjekter innen helse (2015)*, fant at det i liten grad er inngått omforente retningslinjer mellom universiteter og universitetssykehus vedrørende valg av vertskapsinstitusjon for eksternt finansierte prosjekter der forskerne er tilsatt både i universitetet og sykehuset. Også Husebekk-utvalget viste i sin rapport *Samordning mellom universiteter og helseforetak (2016)* til at det etterspørres tydeligere retningslinjer for plassering av prosjekter som krysser sektorgrensene. Kunnskapsdepartementet ber de fire universitetene med medisinutdanning om å samarbeide med de regionale helseforetakene om å utarbeide felles retningslinjer for avklaring av vertskapsrollen i eksternt finansierte prosjekter. Arbeidet må sees i sammenheng med de regionale helseforetakenes arbeid med å utrede og pilotere en totalkostnadsmodell for eksternt finansierte forskningsprosjekter. Kunnskapsdepartementet vil holde seg informert om saken gjennom Samarbeidsforum for samordning mellom universiteter med medisinutdanning og helseforetak.

5. Rapportering og resultatoppfølging

5.1 Rapportering om resultater og planer

Universiteter og høyskoler skal innen **15. mars 2018** sende dokumentet *Årsrapport (2017–2018)* til postmottak@kd.dep.no, med kopi til Riksrevisjonen og Database for statistikk om høgere utdanning (DBH). *Årsrapport (2018–2019)* skal sendes inn innen **15. mars 2019**. Departementet gjør oppmerksom på at årsrapporten skal publiseres på virksomhetens nettside innen 1. mai, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.3.

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av virksomhetens resultater og gi departementet grunnlag for å vurdere måloppnåelse og ressursbruk. Årsrapporten skal også inneholde planer og budsjett og annen informasjon av betydning for departementets styring og oppfølging, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, pkt. 2.3.3. Nærmere krav til årsrapportene fremgår av dokumentet *Rapporteringskrav for årsrapport (2017–2018)* vedlagt fjorårets tildelingsbrev, og vedlagte dokument *Rapporteringskrav for årsrapport (2018–2019)*. Dokumentene er også tilgjengelige i DBH.

Universiteter og høyskoler skal rapportere data til DBH. Krav til datarapporteringen og fristene gjennom året finnes på DBHs nettsider:

<http://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/rapporteringskrav/index.action>

Institusjonen skal avlegge delårsregnskap og årsregnskap for 2018. Departementet vil i egne brev angi hvilke frister og krav som vil gjelde for delårsregnskapene og årsregnskapet. Departementet viser til Finansdepartementets rundskriv R-11/2017 når det gjelder rapportering av regnskapsopplysninger til statsregnskapet for 2018.

En oversikt over hovedtrekkene i styringsdialogen mellom departementet og institusjonene er vedlagt.

5.2 Budsjettforslag for 2020

Institusjonene skal utarbeide budsjettforslag, dvs. satsingsforslag utenfor budsjettammen. Departementet bruker satsingsforslagene til å identifisere de viktigste behovene i universitets- og høyskolesektoren.

Frist for innsendelse av budsjettforslag for 2020 er **1. november 2018**. Forslagene sendes til postmottak@kd.dep.no. Se vedlegget *Veiledning for fremstilling av budsjettforslag for 2020*.

5.3 Styringsdialogen i 2018

Etatsstyringsmøtene skal være en strategisk dialog mellom departementet og institusjonens styre om institusjonens utvikling. Sentrale tema i møtene er institusjonens profil, ambisjoner, strategiske prioriteringer og utfordringer, sett i lys av nasjonale mål og prioriteringer, samt institusjonens resultater og rammebetingelser. Utviklingsavtalen er en del av dette.

Institusjonene som ikke hadde etatsstyringsmøte i 2017, blir innkalt til etatsstyringsmøte i 2018. I tillegg innkalles institusjonene som skal ha dialog om utviklingsavtale. Alle institusjonene får skriftlig tilbakemelding fra departementet.

Departementet inviterer med dette styret og rektor til etatsstyringsmøte i 2018. Etatsstyringsmøtet med dialog om utviklingsavtalen har en tidsramme på to timer og er berammet til **22. mai 2018 kl. 12.30-14.30**. Møtet vil finne sted i Kunnskapsdepartementets lokaler i Kirkegata 18. Vi ber om tilbakemelding på hvem som skal delta, senest to uker før møtedato. Departementet forventer at delegasjonen er bredt sammensatt.

Styret kan melde inn strategisk viktige saker for institusjonen til etatsstyringsmøtet samtidig med innsending av *Årsrapport (2017–2018)* **15. mars 2018**.

Departementet sender institusjonen dagsorden i god tid før møtet. Institusjonen får en skriftlig tilbakemelding fra departementet på bakgrunn av *Årsrapport (2017–2018)*, tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2018, resultatrapporteringen til DBH og dialogen i etatsstyringsmøtet.

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Lars Vasbotten
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg oppgitt nedenfor finnes på Kunnskapsdepartementets nettside:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/tildelingsbrev-til-universiteter-og-hoyskoler-2018/id2581837/>

- *Orientering om statsbudsjettet 2018 for universitet og høyskolar*
- Fullmakter
- Hovedtrekk styringsdialogen
- Rapporteringskrav for årsrapport (2018–2019)
- Veiledning for fremstilling av budsjettforslag for 2020

Kopi til
Riksrevisjonen
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag
Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Studentsamskipnaden i Gjøvik, Ålesund og Trondheim
Norsk senter for forskningsdata